

pod jarma nekulturne balkanske Srbije.

V tem ozračju, polnem duha po žvepu in smodniku pač ne more

D. VERBIČ:

Tretji „Reichstag“.

Berlin, 31. III. 1928.

1170 dni je zboroval tretji nemški državni zbor, ki so ga danes točno ob 12. uri brez posebnega naznanila razpustili. Po decemberskih volitvah v letu 1924. se je prvič sestel 5. januarja 1925 in započel s svojim žalostnim izprememb prepolnim življenjem, ki je dokazalo, kako je težko vladati spricho razrovanosti nemškega političnega življenja.

Iz njegove srede so izšli štirje kabineti, ki so prevzeli dedščino kratkodobnega, jedva sedem mesecev starega drugega »Reichstaga«, v katerem so imeli glavno besedo desničarski in levičarski ekstremni elementi, dokler se jim ni postavila po robu prva Marx-Stresemannova vlada, ki je zaključila brezizgledno porušeno akcijo in pristala na Dawisov načrt. Ta vlada je prevedla decemberske volitve v letu 1924. in temeljito zdecimiral ekstremne elemente, ki pa so se povečini zatekli v veleagrarar in junkersko Nemško nacionalno stranko. Tako je ta partija, ki je pri volitvah nastopala skrajno demagoško, objubiljala inflacijskim oškodovancem 100% povrapravilo, politiko močne roke v zunanjih zadevah, rešitev agrarnega vprašanja in še celo kopo ostalih perečih dnevnih vprašanj, odnesla levji delež in pomnožila število poslancev na preko 100. Jedva pa so nacionalni rešitelji prestopili prag državnega zbora, že so pozabili na vse demagoške obljube in povsem potisnili v stran zastopnika inflacijskih oškodovancev Besta, ki je bil pred volitvami njih glavna atrakcija. Po kratkih pregovorih so vstopili v prvi kabinet novega »Reichstaga« s tremi ministri, ki jih je še potrdil predsednik — sedlarski pomočnik Ebert. Po njegovi smrti je vodil ta prvi Luthrov kabinet volitev novega predsednika, ki je položil prisego v roke predsednika parlamenta. Luther je imel z nacionalnimi partnerji takoj težke brige, ki so se stopnjevale s sprejetjem ca-

uspevati prijateljstvo. To ozračje je ustvarila Italija, s katero se bomo morali prej ali slej srečati na njenem pohodu preko naših mej.

rinskega in davčnega zakona ter dosegle svoj višek z izstopom nacionalcev ob priliki Locarna, k čemur so jih prisilili njih zaupniki na partijskem zboru, kjer so jih opozorili na obljubljeno politiko močne roke.

Sledila sta dva kabineta sredine pod kanclerstvom Luthra in Marxa. Prvi kabinet se je zrušil radi vprašanja barv zastave, drugi pa po posredovanju Stresemannove ljudske stranke, ki je pridobila kanclerja Marxa za desničarski kurz in ugledila nacionalcem pot za povratek v kabinet. Vstop nacionalcev pa je bil že smrtni udarec novemu kabinetu, ki je jel brezupno hirati in se izživljati v medsebojnih, notranjih intrigah. Vsaka partija je hotela izvleči zase kar največ koristi. Delo za preporod in vzpostavitev države pa je zastajalo vidno. Zunanja politika je dospela na mrtvo točko. Sprejeti ni bil za notranji razvoj zemlje niti en važen zakon in pričela se je era slična oni pred smrtjo človeka. Finančna politika ni zajedno z gospodarsko našla nikjer pravega oslona, kar je konstatalir i reparacijski komisar.

Akoravno so že vsi vedeli, da nima tretji »Reichstag« nikakega prava do življenja, so ga nacionalni in desničarski klerikalni krogi vzdržali z umetnimi injekcijami do danes, ko je neslavno izdihnil.

Njegove smrti se veseli vsa demokratska Nemčija, ki je rešena s tem težke more poruškega reakcionarnega kurza. Veselimo pa se je lahko tudi Jugoslovenci, ker je z njim padla marsikatera ovira za resnično tesnejše sodelovanje z Nemci, ki ni bila nacionalistično reakcionarnim krogom nič kaj po volji. Parlament, ki bo izvoljen 20. maja, bo orientiran mnogo bolj levo in bližje nam, kakor skrajnemu reakcionarju v Rimu, kamor je vleklo srce marsikaterega potsdamskega politika železne pesti.

JANEZ P., Beograd:

Izjave g. Vlkova.

Doslej je bilo običajno, da so zunanje politične izjave podajali ministri vnanjih zadev, le redko predsedniki vlad, a g. Vlkov je s svojimi izjavami ta stari običaj prelomil — poskusil s konkurenco g. Burovu, ki pa izjav diplomatskega generala, ki jo je temeljito pomolil, brez dvoma ne bo posebno vesel. Toda izgleda, da je vsa zadeva italijansko maslo — made in Mussolinia in da so italijanski novinarji laskajoč bolgarski megalomaniji speljali g. Vlkova na led — ter bodo njegove »modre« izjave gospodom kobaridskim junaškom voda na mlin. Seveda g. vojni minister se je čutil počaščenega v svoji prusko privzgojenj vojaški nadutosti, da so se novinarji prijateljske velesile obrnili baš nanj, pa je menil, da je upravičen dajati izjave,

radi katerih bo morda kmalu frčal ne le iz armade, nego tudi iz Bolgarije obenem s Koburgom in njegovimi trabanti.

V ostalem pa smo g. Vlkovu zelo hvaležni za njegovo med vrsticami izraženo iskrenost, ker smo se prepričali o njegovem Slovanstvu, o njegovi odvisnosti od banditov krog makedonskega komiteja in ker je skozi njegova usta izpregovorila večina oficirske klike, ki je že 1.1923. ponovno pokazala spet svoje »vrlin« , pa se gospodje ne čudijo in ob izvestnem času ne govore o nekem zastopstvu Bolgarov, če ne bodo takrat, ko se izvrši ono veliko delo, za katerega se žrtvujemo, sprejeti v našo armado, kajti v prusaško-antislovanskem duhu vzgojenim elementom, ljudem ki so na ljubo pri-

JAVNA PRITOŽBA!

Gospod urednik!

Ni sicer navada, da prihajajo glasovi tudi iz naših vrst na ta način v javnost. Ker pa smo tudi mi takorekoč davčni vir, ki daje mestni občini lepe denarce, mislim da ni krivično, če nam odstopite nekoliko prostora v Vašem listu.

V našem mestu so zavladale čudne razmere. Kar naenkrat so se spomnili naši gospodarji in nam nadel mreže na glavo, da izgledamo kakor kakšni srednjeveški vitezi na turnirjih. Naš rod nima nič proti temu, če se uvaja nova moda, toda ta naj končno zasleduje vsaj približno iste cilje kot pri damah, ki si gotovo niso prikrajšala krila do kolen samo radi mode kot take, temveč v prvi vrsti, da si ohlade svoje nožice.

Pa končno bi prenašali tudi še to kaprico svojih gospodarjev, ko bi se ne vtkali v našo opremo tudi ljudje, ki z nami nimajo prav nobenega posla in se brigajo za nas le tedaj, kadar nas je treba z brkami spraviti s

poti. Tukajle se prične moja pritožba.

Za praznike sem si dovolil majhen sprehod po mestu brez tiste čudne mreže, ki mi stiska in žuli glavo. Mahnil sem jo tja proti Tivolju, da si ohladim od dnevnega truda svoje možgane. Tam na Bleiwei-sovi cesti stoji mož, ki ga srečavam kadarkoli imam priliko, da si ogledam našo prestolico. Mož, sam na sebi me ni sicer interesiral, tem manj, ker me je vedno precej sumljivo ogledoval in ker so mi o njem pripovedovali prijatelji, da nima preveč smisla za ljubezen do bližnjega. Zbujal pa je moje zanimanje kljub temu, odkar sem ga spoznal in vselej sem čakal samo na trenotek, ko ga ujame pri dobri volji, da si ga ogledam po bližje. Moj gospodar sicer ni skop, Toda mlatiči dnevno polentno na polento se naveliča vsakdo in želja po pravi pristni kranjski klobasi je gotovo popolnoma razumljiva. Ta mož pa ima ravno to dobro lastnost, da hodi vedno z lepo rejeno in veliko klobaso v roki okoli

tepenim Koburgom sodelovali v sramotnih letih 1913., 1915., 1918. in 1923. — ne bomo, niti ne smemo zapupati.

Toda g. Vlkov se vendar moti, če misli, da je legitimiran podajati kake izjave, ker prvič današnja vlada ni izraz volje bolgarskega ljudstva — ampak se vzdržuje z bajoneti in anglo-italijanskim kapitalom, kateremu je prodala v prosto eksploatacijo in ekonomsko podjarmljenje Bolgarijo in ker je drugič slepo orodje makedonskih desperadov, ki so se s svojimi metodami sami izobčili iz Makedonije in ki, polastivši se vseh vodilnih mest v Bolgariji isto enako strahujejo, kakor bi radi tudi južno Srbijo. Dalje je g. Vlkov menda prespal 1. 1918. in ne ve, da je tkzv. makedonsko vprašanje definitivno rešeno, ne ve, da Slovenci in Hrvati niso neke narodne manjšine, temveč sestavni del jugoslovenske nacije, kateri pripadajo tudi Makedonci — pa tudi Bolgari, pa bodi to g. Vlkovu — ali našim Vele-srbom prav ali ne.

Makedonija je jugoslovenska — torej ne srbska, a tudi ne bolgarska — in kot taka ima vse pravice in samopravo kot ostale pokrajine. Priznavamo, da je partizanska uprava zagrešila mnogo, a to še vedno ne opravičuje na zahtevo avtonomije, pod krinko katere bi se radi povrnil tipti a la Protegerov. Končno pa g. Vlkov menda pozablja, da je še vsak napad na Srbijo

A. VERBIČ:

„Jungdeutscher Orden“.

Pri studiranju nemških nacionalističnih organizacij me je najbolj interesirala sedaj v jedru in po programu najmočnejša nemška nacionalistična organizacija: »Jungdeutscher Orden« — »Mladonemški red«.

»Jungdo«, kakor se glasi kratica te organizacije je bil ustanovljen takoj po polomu leta 1918. ali kakor pravijo Nemci po 9. novembarski revoluciji. Osnovna linija programa mu je bila že ob ustanovitvi zbiranje vseh nacionalnih moči in njih uporaba po novih metodah v procvet nemške republike, priznavajoč weimarsko dejstvo in uporabljajoč stari potsdamski duh discipline.

Aktivno je nastopil v obrambo republike in notranjih in zunanjih političnih zapletljajih, ko so bili upori komunistov, v borbah v Gorenji Šleziji in v poruski pasivni akciji. V tej aktivni borbi je stal dolgo ramo ob rami z ostalimi nacionalističnimi organizacijami, dokler ni izprevidel, da so te samo slepo orodje plutokracije in reakcionarjev. Z možato gesto je prekinil po tej konstataciji stik s starimi zavezniki in ubral svoja pota po težki notranji krizi, nastali radi tega koraka. Vrhunec krize je bila generalna skupščina 22. X. 1921. ko je bil položen temelj sedanjemu sistemu decentralističnih volitev vodstva.

Edinica organizacije je »bratovščina«, ki jo vodi »veliki mojster«. Njemu sta podrejena »nasledni mojster« in »četniški mojster«. Več bratovščin skupaj tvori »zvezo«, ki ji načeljuje »komtur«. Zveza teh pa zopet »veliko zvezo«, z »velikim komturom«. Te »velike zveze« dobivajo vedno bolj značaj rodovnih organizacij. Celotnemu »Jungdo« načeljuje »vrhovni mojster«.

in to mi je zbudilo precej simpatije do njega.

Ravno ta dan je bil mož s klobaso videti izredno dobre volje. Že od daleč mi je migal in klical, me vabil na vse pretege v svojo bližino. Zdrav instinkt mi je sicer ves čas šepetal, naj se ga ognem v čim večjem loku, toda pojelenje po zapeljivi klobasi je premagalo zdrav razum in odločil sem se, da si ogledam to skušnjava od blizu. Moj gospodar je državni uradnik in vem, da bi tudi on ne šel kar tako mimo, če bi imel priliko.

Pokazal sem možu s klobaso čim najbolj prijazen obraz in se mu približal. V začetku je bil neverjetno ljubezniv. Nekaj časa me je čohljaj po glavi ter me ogledoval kot bi videl prvič zastopnika mojega rodu. Posebno zanimanje mu je zbudila moja svetinca, ki se mu je tako dopadla, da si jo je, kot sem opazoval pozneje izza vogala, narisal v notes.

Vse to pa le mimogrede. Svetinco si nisem kupil jaz in radi mene bi si jo mož s klobaso mirno lahko

bil za Bolgarijo fatalen in naj si z zavezništvo Italije in njej sličnih junaških držav ne dela iluzij — ter naj manje rožlja z bojevito sabljo, kajti v eventualnem konfliktu mi ne bomo tako izolirani, kot si žele izvestni diplomati in naj bo prepričan, da bi prvi dan voine iz Bolgarije sfrčali on in njegovi trabanti, ker bolgarsko ljudstvo ne želi z nami konfliktov, ampak zavedajoč se, da je del jugoslovenske nacije zblizanja in ujedinjenja — vedoč da je združenim Jugoslovenom pripada gospodstvo nad Balkanom.

In mar misli g. Vlkov, da bi, vzemimo slučaj, pripadla Makedonija Bolgarski — Italiji, ki se je usidrala v Albaniji — ne bila baš njej opasna? Končno se poziva g. vojni minister na nacionalno vzgojo omladine. Lepo, a če je vzgojena v istem duhu kakor g. Vlkov — jao njoj bi rekel Srbini. A teši nas razveseljivo dejstvo, da je velik del omladine že krenil iz ozkega obzora veliko-bolgarske od Koburgov umetno vzgojene ideje — in naj si ne dela iluzij, da je jugoslovensko orientirana zemljoradniška — preganjana emigracija; mi prodiramo idejno že v Bolgarijo in temelji režima, ki vidi preganjanja v južni Srbiji, a o zverstvih, katere je zagrešil nad tisoči edino res pravimi Bolgari, noče slišati — se že majojo in upamo, da ni daleč dan, ko stopi veliko in močno jugoslovensko carstvo na plan.

cionalističnimi bojnimi organizacijami ter nastopil svoja samostojna pota v znamenju devize: »Služiti samo celokupni naciji in državi! Vrzite Nemce vseh stanov, stare in mlade, revne in bogate v skupni lonec, zmešajte jih nato dobro med seboj ter jih pokrijte s pokrovom dolžnosti, ko bodo stopila v ozadje nasprotstva. In kar bo iz tega nastalo, bo novi človek, ki bo kos prosvesti preporod Nemčiji v duhu primernem in odgovarjajočem XX. stoletju.

Orjuna je garda nacije, ne pa katekolfi politične partije, kakor bi tako radi dokazali njeni sovražniki in hoče služiti samo bitnim interesom nacije in zemlje.

B. Z.:

Proces proti morilcem generala Kovačevića.

Preiskave in sodne obravnave proti morilcem generala Kovačevića so končane. Pred nami leži jasna slika stanja, ki so ga s svojimi zločinimi ustvarili v naši južni Srbiji člana makedonske revolucionarne organizacije — plačanci največjega neprijatelja Jugoslovenstva in vsega Slovanstva.

V kratki dobi je to že tretji proces proti agentom in plačanicim morilcem makedonskega revolucionarnega odbora, kar vsekakor dokazuje veliko aktivnost v temnih vrstah onih, ki so si zadali nalogo osvobodjenja »makedonskega« naroda. Mi dobro vemo, da to udruženje roparjev in morilcev ne dela po volji bolgarskega naroda in vemo, da dela po volji onega, ki sprejema v avdienci generala Protogerova in ki ima največji interes na tem, da vidi neslogo in spore med posameznimi plemeni jugoslovenskega naroda. Izpovedbe obtoženih udeležencev pri tem atentatu, dovolj jasno kažejo, da ima vse orožje in ves denar, s katerim razpolagajo makedonstvujušči, svoj izvor v fašistični Italiji in da ni bolgarski narod kriv smrti naših padlih borcev br. Hadži-Popovića in generala Mihajla Kovačevića. Njihove smrti je kriva Italija, njihove smrti je kriv njen fašistovski režim, ki je našel v prodanem in brezvestnem generalu Protogerovu pripravno orodje, ki mu služi in bo i v nadalje služilo za urenjenje njegovih načrtov o zavzevanju Balkana po hrabrih kapo-retskih legijah in mornarici, ki si je pri Visu pletla svoje zmagoslavne lavorike.

Proces sam je razkril mnoge zanimive stvari o delovanju V. M. R. O. (makedonske revolucionarne organizacije). Čitatelji se gotovo še spominjajo tega atentata in poteka prvih preiskav, vendar pa hočemo še enkrat na kratko opisati dogodek, ki je imel za posledico smrt enega naših najboljših mož.

Znano je, da si Makedonski revolucionarni komitej na vse načine prizadeva, da bi našo državo zadel na najobčutnejših mestih in se v ta namen poslužuje vseh mogočih sredstev. Ta borba proti vsemu, kar je srbskega in jugoslovenskega sega že daleč nazaj v leta pred svetovno vojno. Vsi vodje V. M. R. O. so delali po istih sistemih in zlodejstva vojvod Jovana Brla, Todora Aleksandrova in Protogerova so popolnoma zatemnila jasne in svetle like idealnih ustanoviteljev V. M. R. O. vojvod Goce Delčeva in Damjana Grujeva.

Ko so uvideli, da sistem vpadanja celih čet nima pravega uspeha, ker nimajo zaslonbe v domačem prebivalstvu, ki takim akcijam ni naklonjeno, so se lotili svojega dela s pomočjo posameznih trojk in z propagando med omladino. Uspeli propa-

obesil okoli vratu in jo nosil namesto mene. Nikakor pa ne gre, da ta klobasa ni klobasa. Za nas, ki živimo samo od polente, zabeljeno sem ter tja s par kosi žvarovne, je to naravnost zločin, če nam na vsakem oglu binglja pred nosom klobasa, ki ni klobasa in zbujajo poželenje lačnih želodcev. Še bolj krivično pa je, da je ta stvar, kot sem na sebi občutil, namenjena hrbtu in ne želodcu.

Res je, da do nas prebivalstvo Ljubljane nikdar ni imelo preveč obzira, vendar pa bi se lahko ozirala nekoliko na one, ki sicer ne spadajo v naš rod, a imajo vendar pogostokrat doživeti isto, kot sem doživel jaz. Vsled tega bi bilo zelo umestno, da se na vse take jestvine, ki niso jestvine, napravi primeren in viden napis, iz katerega bo razvidno, je li to mazilo »za zuna« ali »za znotraj«.

V želji, da ta moja javna pritožba tudi nekoliko pripomore k splošnemu zboljšanju razmer, se Vam za priobčitev zahvaljuje

Maticev kuža.

gande med omladino se je pokazal v nedavnem makedonskem procesu v Skoplju, delo komitskih trojk pa lahko dnevno zasledujemo po poročilih časopisov.

Ena takih trojk, ki imajo nalogo uničevati razne objekte, komunikacije in življenja zaslužnih in poštenih delavcev v naših obmejnih krajih, je dobila ukaz, da ubije generala Kovačevića in velikega župana bregalniške oblasti, ki sta že preje prejela od glavnega tajnika V. M. R. O. Ivana Mihajlova razna grozilna pisma. Atentat je bil izvršen in general Kovačević je padel. Dva atentatorja, Ilija Milinković in Hipokrat Razvigorov, sta bila na begu ubita, tretji Blagoje Kraljev, pa je bil ujet in postavljen pred sodni stol v Štipu.

Blagoje Kraljev je vsekakor, dovoljni dokaz, kakršnih sredstev se poslužuje makedonski komitet v borbi proti naši državi in proti vsemu Jugoslovenstvu. Sam je sicer priznal udeležbo pri atentatu, poleg tega pa je spravil v zvezo z atentatom mnogo uglednih štipskih meščanov in okoliških seljakov. Domneva se, da je ravnal po štatutih makedonske revolucionarne organizacije, ki določajo, da mora komita, ki ga ujamejo oblasti, spraviti v zvezo s svojim dejanjem tudi mnoge ljudi, ki so padli v nemilost Centralnega komiteta, ker niso izvršili kakih njegovih zahtev. S tem bi se jim vsaj nekoliko osvetil vsak, ki bi tudi nanje vrgel sum soudeležbe pri kakem hudodelstvu makedonstvujočih. Na to dejstvo so se upirali mnogi zagovorniki takih, ki so bili po izpovedbah

Kraljeva sodelovali pri atentatu.

V resnici je prišlo v preiskavo in pred poroto mnogo ljudi, o katerih bi si nihče ne mislil, da so bili člani makedonske revolucionarne organizacije, ali da dejansko še danes podpirajo to zločinsko početje. So med temi ljudmi izrodki našega naroda, ki pa nikakor ne morejo s svojim delom potrditi raznih trditvev makedonstvujočih, da je naše obmejno prebivalstvo v Južni Srbiji vedno pripravljeno podpirati bolgarske komitaše in da komaj čaka osvobodjenja izpod »srbskega jarma«. Ne glede na to, da je dalo tem trditvam najlepši odgovor prebivalstvo samo, ki je na lastno iniciativo pričelo preganjati morilce priljubljenega generala, moramo vsekakor upoštevati teror, s katerim deluje V. M. R. O. na obmejno prebivalstvo in se pač ni čuditi, če kdo v strahu pred mukami in smrtjo kloni in popusti.

Smrtna obsedba štirih glavnih obtožencev, med njimi Kraljeva, je epilog zločina, katerega žrtev je postal eden največjih kulturnih delavcev v naši Makedoniji. Zadnji kongres makedonske revolucionarne organizacije nam je porok, da še ni konec prelivanja bratske krvi in da v južnem delu naše domovine ne bodo prestale pokati bombe, ki jih nosijo visoke italijanske agentinje svojim prijateljem bolgarskim komitom, ki z brezvestnim tolvajstvi onečaščajajo spomin onih idealnih borcev, ki so se žrtvovali za idejo osvobodjenja vseh Jugoslovenov v vrstah makedonske revolucionarne organizacije.

Kronika.

Gorica. V nedeljo dne 15. t. m. sestanek ob 11. uri na običajnem mestu. Gostje dobrodošli! Celodnevni peš-izlet se preloži na 22. aprila. Pripravljajte se na vajo! — Vodja. **Mlad org.** Sklicujem sestanek za 15. t. m. ob 10. uri v običajnem lokalu. — Instruktor.

SVARILLO.

V Slovenijo, zlasti v Ljubljano prihajajo zadnje čase iz zasedenega ozemlja razni Slovenci, ki se predstavljajo tukajšnjim nacionalnim krogom kot žrtve fašističnega režima. Govore o svojih nacionalnih zaslugah, o preganjanju s strani fašistov ter se skušajo vrniti v razne nacionalne organizacije, predvsem seveda v one, ki so Italiji najbolj neprijetne. Dogaja se, da prihajajo taki ljudje v upravništvo »Orjune«, pisarno Jugoslovenske Matice in se tam v razgovoru informirajo o raznih stvareh in osebah. Kdor pozna razmere, ve kmalu, s kom ima opraviti in postane takoj previden. Ne-poučeni pa takim ljudem kot dozdavnim žrtvam fašizma slepo verujejo in zaupajo.

Trdimo, da se nahaja med temi osebami mnogo italijanskih plačan-cev, ki vohunijo za Italijo, odkar je vsled naših razkritij prejšnji vohunski material izgubil svojo praktično vrednost. Svarimo javnost, zlasti pa akademično mladino, da se izogiba vseh teh »priseljencev«, dokler ni v posameznem slučaju po zaupnih informacijah dokazano, da je dotični begunec res žrtev fašizma.

Historia docet. Bilo je spomlad v letu 1917. Rusija se je po revoluciji in oktoberskem prevzemu vlasti po boljševikih zvijala v tisočih krčih. Japonci so po odobrenju in predhodnem dogovoru vlade Moto-no-Terantsija z Anglijo pripravljali ekspedicijsko za zasedbo Sibirije. V ta namen so poslali znatno število izbranih japonskih špijonov v Sibirijo, da sondirajo in proučijo teren. Špijoni so naloženo jim nalogo prav dobro opravljali. Nenadoma pa so jim prišli na sled boljševiki v Irkutsku, kjer je nato sledila aretacija znatnega števila teh gostov. Pri zasliševanju in preiskavanju dokumentov se je izkazalo, da je bil voditelj in spiritus agens te špijonske bande japonski konzul v Irkutsku. 23. aprila je zahtevala sovjetska vlada, da se tega konzula špijona takoj odstrani in končno v osnovi dosegla njegov odpoklic.

Zadeva ne bi bila toliko poučna, če ne bi bile tedaj razmere v Rusiji še vse drugače zapletene, kakor so danes v Jugoslaviji. Nemci pred vratmi Moskve, Turki v Kavkazu, Angleži na Murmanu, Čehoslovaki na pohodu iz Sibirije proti osrčju Rusije, Kolčak se pripravljajo na od-

nastavili in kakšne ljudi zadnje čase pri socialnem delavskem zavodu — to kriči do neba.

K ATENTATU NA ITALIJAN-KEGA KRALJA.

Trst, 12. aprila 1928.

Notranje razmere v Italiji zore z vedno večjo naglico. Fašistovski režim je preživel svojo razvojno dobo in narod se ne da hraniti več z obljubami in načrti. Razočaranje, ki ga je doživela stradalna masa, dobiva stalno vidnejši izraz kljub vsem naporom vladnega aparata, podprtega s stotisoči bajonetov. Borba za življenjski obstoj tira italijanski narod z neizprosno konsekvenco v smer, ki jo je pred kratkim on, Mussolini označeval kot nemogočo in ki pelje k sigurnemu cilju — smrti fašizma. Nепrestanji nemiri in upori, o katerih prihajajo poročila kljub vsem odredbam fašistovskih oblasti, ki hočejo to preprečiti za vsako ceno, so najlepši dokaz »popolnega« zadovoljstva italijanskega naroda z obstoječimi razmerami.

Fašizem pa si ni ustvaril neizprosne sovražnike le pri onih, ki so se mu takoj ob prvem nastopu postavili po robu.

V svojem stremljenju za popolnim absolutizmom je moral priti v konflikt s prvimi ustavnimi faktorjem, kraljem Emanuelom in njegovimi pristaši. Ta konflikt se je pričel razvijati že davno. Prvotno omejen na razne dvorne intrige, dvoboje med najvišjimi osebami in spopade najvišjih pristašev obeh strank, se je širil vedno bolj v maso. Odkrita borba, ki je nastala med obema partijama, je danes razpaljena do viška in ni daleč čas, ko bosta prisiljeni obe stranki preiti k odločilnemu udarcu.

Da je v takem miljeju, ki ga spretno izrabljajo vsi nezadovoljneži in elementi v Italiji, počil peklenski stroj v Milanu, se ni čuditi. V Italiji se od nekaj niso izbirala sredstva, če je bilo treba odstraniti nasprotnika. Zelo značilen pa je pri vsej stvari še en moment.

Istočasno, ko so prispele prve vesti o atentatu na kralja Emanuela III., je buknila v svet tudi vest o izjalovljenem atentatu na vlak, v katerem se je vozil Mussolini v Rim. Te vesti so se sicer pozneje demantirale, vendar so dosegle svoj cilj. Vsa krivdava za atentat in posledice, ki jih je imela eksplozija peklenskega stroja v Milanu, se valji na nasprotnike fašizma v inozemstvu. Na ta način skušajo italijanske oblasti na eni strani prikriti prave razmere, ki vladajo v Italiji, na drugi strani pa oživetiti simpatije mase za vladajočo silo.

MUSSOLINIJEVA SNUBLJENJA.

Pretekle dni se je zopet razburil svet po zaslugi italijanskega diktatorja on, Mussolinija. Popolnoma nepričakovano je razvil fašistovski mogotec neverjetno diplomatsko podjetnost, ki so jo spremljale vse evropske države z velikansko pozornostjo in je našla odmev tudi v vseh ostalih državah. Njegovo vabilo Avstriji, Čehoslovaški in Poljski za ustvaritev nove prijateljske pogodbe, ki naj bi vezala vse države čim tesneje, je zbudilo precej neprijetnih občutkov posebno v Franciji. Danes si sicer svet še ni na jasnem, ali se je odločil Mussolini v resnici za novo zvezo držav, ki bi naj bila naperjena v prvi vrsti proti Franciji in stremela za razbitjem Male antante, ali naj je samo overtura k zahtevam, ki jih namerava v kratkem staviti tako v Parizu kot na Balkanu. Italijansko časopisje opeva to najnovejšo Mussolinijevo gesto kot nov podvig Italije v zunanji politiki. Izgleda, da je akcija diktatorja Italije za ustanovitev »Latinske zveze« padla v vodo in da je bila vsa ogromna količina tinte po italijanskih časopisih prelita zastonj, kot so bili zaman vsi prijateljski sestanki obeh držav.

Bližnja bodočnost bo pokazala rezultate najnovejšega napora fašistovske diplomacije. Že danes pa je gotovo, da so se v svojih računih temeljito zmotili, kajti odgovori posameznih prizadetih držav na italijansko snubljenje gotovo niso zadovoljivi. Tudi vloga, ki jo igra v tej igri Poljska za enkrat še ni jasna in zelo dvomljivo je, da bi zadobila zunanja politika Poljske protifrancosko ost,

VOLNENA OBLEKA.

Vse, kar je iz volne, se da očistiti z »Radionom«. Edino ne pozabite, da je volna zelo občutljiva in da je treba z njo previdno postopati.

Volna ne prenese vroče vode, ker ji vročina strdi vlakna.

Torej: »RADION« raztopi v mrzli vodi kot zmeraj in v tej raztopini malo premeščaj in pregneti volnene stvari. — »RADION« bo odpravil čisto sam vsako nesnago.

Volnene stvari se ne smejo pri sušenju obesiti, ampak razpostreli po čistem platnu.

Tako metodo boste očistili vse, kar je iz volne, torej svoj jumper, svojo pliteno kapo in vse slično. Barvane stvari bodo ponovno pokazale svoje dražesti kot da so nove.

ker vezi med tema dvema državama so mnogo pretesne, da bi se dale raztrgati s toliko lahkoto. Pa tudi v slučaju če se odloči Poljska za ta usodepolni korak, bi to dejstvo prineslo v Evropi prej večjo harmonijo kot nasprotno, ker glavna ovira med popolnim sporazumom Francije in Nemčije je bilo doslej zastopanje poljskih interesov po Franciji napram Nemčiji.

DAVEK NA SAMCE!

Difficile est satiram non scribere, ko dan na dan čitamo originalne načrte naših ministrov, ki iščejo zlo tam, kjer ga ni, odnosno ga skušajo odpraviti s sredstvi, ki za dotični slučaj niso učinkovita.

Sicer sama zamisel g. ministra ni tako napačna in morda dobro mišljena, da si jo je izposodil od drugod — toda vprašanje je, da-li je pri nas na mestu. Predvsem treba ugotoviti, da nazadovanje porodov pri nas še ni na taki stopnji, da bi kazalo z nekim zakonom zaustaviti depopulacijo. Je pa vzrok nazadovanja porok in porodov predvsem slabo socialno stanje malega človeka uradnika, delavca, nameščenca obrtnika itd., ki pri obstoječi draginji — in zlasti dragi stanarini nikakor ne more misliti na to, da svojo revščino le še poveča. Vzemimo državnega nameščenca! Z nekaj nad tisoč dinarjev naj se oblači, hrani in plačuje za stanovanje 800—1500 Din. Zdi se, da so gospodje zagrabil problem na povsem napačni strani in da skušajo bežo revnih rešiti na ta način, da ga še obdavčijo — mesto, da poskrbe za gradnjo cenениh stanovanj, dajejo cenene kredite za stanovanjske zadruge ter povišajo dohodke nameščencem in delavcem.

Ako je pri nas kaka nevarnost depopulacije — je to v socialni krizi in pa v veliki mortaliteti prebivalstva. Ako torej postoji načrt zavzeti depopulacijo — ima prvi del naloge rešiti minister socialne politike s finančnim ministrom in le drugi del — saniranje zdravstvenih, higienskih prilik — pa minister narodnega zdravja.

Vsako novo obdavčenje pa moramo odločno odklanjati, kajti lepega dne bi predpisal prometni minister davek za izboljšanje prometa, minister gradvin davek za zgraditev cest in palač, notranji minister za povečanje varnosti itd. — pa bi n. pr. državni nameščencem srečno prejel tretjino svojih dohodkov ter lahko umrl za blagor domovine in državne kase.

JUBILEJI.

Letošnje leto je za nas Jugoslovene zlasti bogato na jubilejih — pa je na mestu, da se jih spomnimo vsaj onih najmarkantnejših.

Predvsem praznujemo 80-letnico revolucije l. 1848., ki je pomedla z zadnjimi ostanki absolutizma in dala vsaj navidez deloma vlado v roke narodom. Potem praznujemo dvajsetletnico dogodkov leta 1908., ki so bili prvi pomembnejši korak k propasti Avstrije in rojstvo revolucionarnega jugoslovenskega nacionalizma ter podvig nacionalne zaved-

nosti. Petnajst let poteče letos, ko so Srbi in Bolgari manifestirali solidarnost v borbah ramo ob ramo pred Jedrenom, ki je padel le vsled ojačenj, s katerimi so Srbi podprli Bolgare in ko sta dva jugoslovenska brata, kot pred stoletji njih predniki, že bila pred vrati Bizanca. Toda žal obhajamo tudi 15-letnico, ko so Bolgari kot orodje v rokah avstrijsko-nemškega eksponenta Ferdinanda — na Bregalnici zahrbtno, izdajalsko in nebratsko napadli Srbe, a dobili tudi krvavo plačilo — izgubili Jedren, dostop na Egejsko morje in Dobrudžo, kar jih pa še ni izpametovalo, da bi leta 1915. zopet ne napadli male v vojni onemogle Srbije.

Praznujemo 10-letnico našega Ujedinjenja — ne kakor bi ga mogli in morali — temveč v še neurejenih razmerah, neizenačenih zakonih in bremenih, v večnih krizah, partijskih borbah, borbah dveh front in korupcijskih aferah — a vendar jubilej je. Pet let je poteklo od nasilne smrti velikega Jugoslovena Aleksandra Stambolijskega in 50 let od osvobodjenja Bolgarije, o čemer bo — z ozir na naše ujedinjenje v eni prihodnjih števil v bolgarsčini na našo prošnjo napisal članek odlični omladinec Bolgar — ki je zaveden Jugosloven.

Verujemo in delajmo, da bo l. 1933. — ko praznujemo 15-letnico Ujedinjenja, pokazalo druge ugodnejše rezultate nego letošnje — in da bomo v Veliki Jugoslaviji, absolutni gospodarici Balkana, lahko z drugimi čustvi praznovali narodne jubileje. A zato treba dela, dela in borb!

JANEZ P., Beograd:

ZADNJA POT BR. CIRILA PIVKA.

Pogreb br. Cirila Pivka v Beogradu je pokazal, koliko simpatij si je blagopokojni znal takoj pridobiti povsod, kamor ga je zanesla službena dolžnost.

Pred mrtvašnico občje državne bolnice na Vračarju, izpred katere je krenil sprevod proti kolodvoru — so mu zapeli pevci ganljivo žalostinko. Na čelu sprevoda so korakale tri Sokolice v slavnostnem kroju, za njimi četa Sokolov s praporom, za vozom pa so šli sorodniki, prijatelji, profesorski zbor, kolegi in deputacija Orjune v civilu, poleg teh pa številni drugi, ki brata Cirila niti poznali niso, a so izvedeli za njegovo tragično smrt.

Na kolodvoru so pevci zapeli Vjgred, nakar se je imenom tovarišev v krasnem govoru od Cirila poslovil g. Novoselović. Globoko zasnovan in pesniško oblikovan je bil govor br. dr. Dragića, ki je imenom nastavnika in Sokola vzel od br. Cirila slovo, pri čemer je v slehernem očesu zalesketala solza. V slovenščini se je imenom ožjih prijateljev in beograjske Orjune razstal z br. Cirilom njegov dolgoletni prijatelj in sostanovalec br. Janez Poharc. Po končanih govorih so zapeli pevci še eno žalostinko, nakar so krsto naložili v vagon in zvečer je nastopil br. Ciril svojo pot v ožjo domovino, v rodno belo Ljubljano, kjer bo tam gori pri Sv. Križu spal večni svoj sen.

Svetal mu ostani med nami spomin!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprejstejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, teposlovne in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. - Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

Oblast izhaja iz suverenega naroda. Z božjimi izvori spadajo v dobi brezličnih pogovorov in aeroplanskih poletov preko Oceanov v kleti muzejev, kjer plesne kipi apostolskih Habsburgovcev in njih črnolozitih gardistov.

pa razuma in razsodnosti, s katero bi ločila dobro od slabega.

Orjunaši imamo navado, da pridemo z našim mnenjem in predlogi vedno nekoliko pred ostalimi. To nam štejejo v zlo.

Tužni glasi.

Nekaj paberkov o nedeljski slavnosti v Trstu. Zanimanja med ljudstvom ni bilo absolutno nobenega. Splošna apatija, na razne sestanke in zborovanja so se podali ljudje, ki so pač morali, po večini so bili to plačani, tako celo uradniki na brzojavnem uradu, ki bi bili sicer ta dan prosti in so bili pozvani na delo, da jih vidi osrednji ravnatelj, so dobili posebno nagrado. Vse poštne osebe ženskega spola pa je ta dan prejelo nove obleke, da se predstavijo načelnikom iz Rima v čim lepši obliki.

Hišni gospodarji v Trstu so prejeli od fašja poziv, da morajo skrbeti, da bodo njihove hiše razsvetljene. Nekateri hišni gospodarji so se res dali prestrašiti in so s svoje strani pritiskali na najemnike, tako, da je bila vsaj tu pa tam kakšna hiša razsvetljena. Hujša je bila stvar v okolici. Tako so v spodnji okolici, zlasti v Rojanu učitelji obdelovali tozadevno učence in jim ponujali sveče, da bi z njimi okrasili okna. V zgornji okolici pa so hodili fašistovski voditelji od hiše do hiše in naravnost z grožnjami narekovali, koliko sveč mora imeti posamezno okno. V tem se je posebno odlikoval znana moralna propalica učitelj na Proseku Apollonio, ki pa je dobil tokrat od našega zavednega človeka dovolj jasn odgovor, ki si ga je gotovo tudi dobro zapomnil.

Veliko si je tudi prizadeval komandant iz Opčin Federici, da bi gnal kolikor mogoče veliko ljudi iz zgornje okolice v mesto. Učitelji so morali zobnati vse otroke in vsakemu so vsilili črno srajico in fašistovski fes. Toda starejše so hoteli vpreči v voz. Radi tega je hodil Federici osebno od človeka do človeka in ga nagovarjal, naj se udeleži velike narodne manifestacije. Ker je našel povsod prazna ušesa, je skušal vplivati vsaj na one, ki je o njih znal, da so brezposelni in teh je žal ogromno, ter jim je začel obljubovati službe in zaslužka. Ker pa je bilo teh vendar preveč in tudi niso verjeli njegovim besedam, jim je začel ponujati denarja. In res so se našli trije reveži, ki so se dali podkupiti vsak s 50 lirami in so romali v nedeljo v Trst. A že v ponedeljek so proklinjali judežve groše, kajti ta dan je bil pogreb zavednega domačina v sosednji vasi Gropadi in ti trije reveži so bili tarče splošnega zasmehovanja. Celotno Sostonsko in Pivke so gnali v Trst šolsko dečo in starejše ljudi. Vsem je bila zagotovljena prosta vožnja in še podpora 5 lir za osebo. Toda komaj so prišli v Trst, se je večina porazgubila, tako, da se je slavnosti udeležilo le malo teh potnikov.

V Trstu samem je bil posebno živahen promet s tramvajem. Vsem ballillam in malim italijankam je bila

namreč dovoljena brezplačna vožnja po mestni železnici. Tako se je dogajalo, da so bili vsi tramvaji proti Barkovljam polni take dece, celo v času, ko so Turati in fašistovski veljaki zborovali na dežju na velikem trgu.

Iz Lokve in iz Divače bi seveda tudi morali priti vsi šolski otroci v Trst, toda žalostno so prilomastili v Trst samo italijanski učitelji brez vsakega spremstva. V Lokvi bi se morali zbrati otroci že ob 5. uri pred šolo, toda zaman jih je čakal učitelj, zaman je tudi hodil od hiše do hiše. Povsod so še vsi mirno spali, medtem ko se je ubogi učitelj silno mučil z idejo, kaj mu dobo rekli predstojniki, ako ne prižene črede nedolžnih v Trst.

V Materiji je dal tamošnji podežat sklicati vse starše ter jih je začel zmerjati s svinjami in prasci, ker nočejo vpisati svojih otrok med ballile, ter je grozil vsakemu začasno le z globo 50 lit, kdor ne bo vpisal svojih otrok. Za pozneje pa si pridržuje še hujše kazni.

Sicer pa govori dovolj jasno o neuspehu slavnosti število novih milčnikov, ki je po statistiki, ki jo že imajo, celo manjše nego za Gorico.

Slavnost pa je imela tudi drugo smešno epizodo. Ta dan je namreč kakor že znano, izšel »Popolo di Trieste« v posebno prazniški obliki, in ob tej priliki je prinesel tudi pozdrave raznih vojakov. Seveda ni manjkalo med temi tudi tržaški podežat Arch, pardon sedaj Archi, toda pri tem je imel smolo. Zamenil je namreč samo ekscelenco Avgusta Turattija, osrednjega tajnika fašistovske stranke, ki je prišel ta dan v Trst s Filipom Turattijem, znanim voditeljem italijanskih socialistov, ki je na zelo drastičen način moral zbežati iz Italije in živi sedaj v Parizu, kjer vodi akcijo italijanskih izgnancev. Najlepše pri stvari pa je, da je objavil ta pozdrav sam »Popolo di Trieste« in da ni nihče opazil pregreške, ne v uredništvu, ne v tiskarni, daši je ime zelo znano vsem Italijanom, kakor ime Avgusta.

Turattijev obisk Gorice dne 24. marca 1928 v senci Potemkinovih kulis. Glavni tajnik fašistovske stranke je v teku enega leta dvakrat obiskal Gorico. Maja 1927 o priliki zborovanja fašistovskih visokošolcev ter sedaj 24. marca o priliki fašistovskega nabora in devetletnice ustanovitve fašev. Pri prvem svojem obisku Gorice je Turati vsaj pristvoval sprevedu tisočernih italijanskih visokošolcev ter z njim združenih organizirancev v fašistovski stranki. Manifestacija in spreved sta tedaj vsaj napravila vtis živahnosti in življenja. Sedaj pa ob zadnjem obisku, ko je bila goriška fašistovska stranka navezana v precejšnjem delu le na svoje moči, se je pa videlo

kako malo pravega odmeva ima fašizem v naši deželi, kako se poloteva brezbriznost celo italijanskih krogov dežele. 14 dni je bila cela dežela pod ploho pozivov in vabljenja, da se ja udeležijo vsi občiska Turattija v Gorici. Poseben sestanek vseh političnih tajnikov iz cele dežele je teden poprej sklepal, kako prignati ljudi v Gorico. Posamezni fašji po deželi so nato na podlagi teh sklepov kar ukazovali: toliko fašistov, toliko vpisancev v sindikate, toliko avangardistov, ballil, dopolavoristov in piccole italiane, morajo priti 24. marca v Gorico.

Pa kljub vsemu temu aparatu se dežela ni odzvala ne vabljenju in ne grožnjam. Le malo jih je prišlo ta dan v Gorico in še od teh se je večina poskrila po goriških gostilnah. Zato pa je spreved izgledal tako, kot je pač izgledal. Klavrnost so povešali udeleženci spreveda glave, kot čreda obsojencev. Nobenega vzklila, nobene pesmi, ničesar. Vsa prezebla in do kože premočena šolska mladina je tvorila glavno jedro spreveda. Petletni otroci so korakali brez dežnikov v sprevedu po mestu. Dež je neprestano lil nanje. Italijanski fašisti so se po imenskem vzklilu umaknili na suho. Otroke pa so gonili po blatu naokoli. Delavcev sploh ni bilo v nobenem sprevedu. Izmed naših ljudi je edino nekoliko priseljenih obrtnikov in briških gospodarjev korakalo v povorki.

Od 40 Slovencev, sprejetih ta dan v fašistovsko stranko, so bili po večini srednješolski dijaki, ki so že itak vsi prisiljeni biti avangardisti. Tik pred naborom so tri dijake Slovence izključili iz avangardije, ker jih je goriška kvestura naznanila kot nezanesljive. Vrniti so morali uniform ter niso bili sprejeti v stranko. Koliko drugih je želelo, da bi jih doletela ista usoda.

Turati v Solkanu. Goriški fašistovski prvaki so peljali glavnega svojega tajnika po vseh goriških mestnih, okrožnih fašjih, tako tudi v Solkan. Tu vodi silno revni fašjo znani sovražnik slovenskega učiteljstva učitelj Alberto Ballaben. Tri dni prej so hitro zasilno okupirali neko hišo za sedež solkanskega fašja, ker ga ta še ni imel. Na dan obiska pripelje Ballaben Turattija na balkon hiše. Spodaj čaka ponižna šolska mladina ter učiteljice in na ovinku kuca par radovednih mater. Nikjer nobene moškega. S patetičnim glasom zakliče Ballaben: »Evviva S. E. Turati!« Nihče se ne odzove. Ballaben ponovi še krepkeje svoj živio. V odgovor se sliši samo pršenje dežja. Še v tretje se oglasi poziv k živio.

KAMGARN DOUBL

SUKNO

Za moške obleke — velika izbira ugodne cene

R. MIKLAUC

„PRI ŠKOFU“
Ljubljana, Lingarjeva ul.

pa zopet odgovarja le molk. Turati takoj obrne molče hrbet ter izgine z balkona.

Med toliko žalostnih tudi ena vesela, Oktobra meseca preteklega leta je šel trgovec France Vrabec na semenj v Sežano. Tu pa je doživel neprijeten dogodek. Neznanec mu je v gneči izmaknil listnico z večjo vsoto denarja. Imel pa je toliko sreče, da so takoj zagrabili tatu, nekega Bruna Sussana iz Trsta. Zaprli so ga v sežanski zapor, kjer naj bi čakal, da pride pred sodnika.

Te dni se je imela vršiti razprava pred tržaškim sodiščem. Sodni dvor je bil zbran, toda obtoženca Sussana ni bilo nikjer. V zaporu je namreč imel priliko, da se je skozi zamreženo okno seznanil z nekim dekletom, katere naklonjenost si je znal pridobiti in ki mu je olajšala z lepo besedo, pijačo in jedačo bivanje v zaporu. Prišel je tako 28. oktobra, dan, ko je fašistovska Italija slavila pohod na Rim. Slavnost se je vršila tudi v Sežani, in sicer je po svoji navadi tamkajšnji paša Grazzioli gnal na slavnost vse kar leže in gre. Med nesrečneži, ki so se morali udeležiti te komedije je bil tudi čuvaj zapora, ki je moral pustiti svojega varovanca samega in ubogati višjemu ukazu. To priliko pa je Sussan znal dobro izrabiti. Prepričal je svojo prijateljico, da mora tudi ona na slavnost, češ, da je to njegova dolžnost in da je prejel tak ukaz. Dekle je sicer zmajalo z glavo, toda živimo v takih časih, ko je kaj takega več nego verjetno in izpustila je tička, da je šel na slavnost, odkoder ga ni bilo več nazaj. Čuvaj je prišel v disciplinarno preiskavo, toda bil je oproščen, ker je zamudil svojo službo iz nacionalnih interesov. Zaman se je torej sestal sodni dvor, da bi sodil Sussana, ki se do danes še ni vrnil od slavnosti. Toda niti v odsotnosti ga niso mogli obsoditi, ker je manjkala glavna pričča, okradenec. Vest je prinesel celo trža-

ški »Piccolo«, toda previdno je zamolčal za kakšno slavnost je šlo.

O dvojezičnih napisih in o dvojezičnem prefektu. »Goriška Straža« od 14. t. m. in po njej »Edinost« od 17. t. m. objavljata sledeči članek:

Z različnih strani prihajajo pritožbe, da hočejo nekateri gospodje po deželi prisilno odpraviti dvojezične napise na zasebnih podjetjih, kakor so trgovine, gostilne, posojilnice, ter jih nadomestiti z enojezičnimi, namreč samo italijanskimi. Posredoval sem radi tega pri goriškem prefektu in se skliceval pri tem predvsem na postopanje županov na Bovškem. Gospod prefekt mi je odgovoril, da ima izključno prefektura pravico izdajati ukaze v tem predmetu, nikakor pa župani — podežtati. Če želi kdo odstraniti prostovoljno, je prav, toda sile in pritiska ne sme izvajati nihče, ker je temu prefektura odločno nasprotna. Tako mi je rekel gospod prefekt in tega naj se naši ljudje držijo. — Dr. Besednjak, državni poslanec.

In glejte čudo, ni še dober teden od tega, pa je »Goriška Straža« prinesla vest iz Bovškega, da silijo nekateri podežtati na Bovškem naše ljudi, da odstranijo slovenske napise in je vprašala, kaj pravijo k temu oblasti. Izšli so le nekateri izvodci »Straže«, pa je posegel isti prefekt vmes in zahteval, naj se črta omenjena vest v listu. Tržaška »Edinost« je po »Goriški Straži«, ki jo je prejela, posnela to vest in je bila radi tega na Goriškem zaplenjena, češ, da bi mogla ta notica razburiti duhove z nevarnostjo za javni in nacionalni red.

Improvizirani šolski nadzornik, postajenačelnik v Volčji Dragi, Ulik Mancioni, o katerem smo ravno zadnjič poročali, je bil telegrafično premeščen iz Volčje Drage. Žal pa zopet v slovenski kraj, namreč v Sv. Lucijo. Morda ga tudi od tod kaj kmalu odnese brzojavka. Pametno in potrebno bi bilo.

SVETUJEMO VAM,
da si naročite

„PUCH“ kolo

ki je najboljši!

Dobi se po solidni ceni in tudi na obroke le pri trvdki

IGN. VOK
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7.

Čitajte, širite in podpirajte svobodno besedo Orjune!

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 2.

ŠIVALNI STROJI
izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15. letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“
Kolesa iz prvih tovarn. Dürkopp, Styria, Wafferrad (orožno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. Daje se tudi na obroke! Cenike franco in zastoj.

TOVARNA POHIŠTVA
I. I. NAGLAS
Turjaški trg št. 6
priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega pohištva po najnižjih cenah

Za nakup vsakovrstne kuhinjske posode, emajlirane v navadni in v najboljši kakovosti, kakor tudi iz aluminija, nikla, vsakovrstnega jedilnega orodja, hišne oprave iz železa in medenine in vsega v železninarsko stroko spadajočega blaga se priporoča

NAJSTAREJŠA TVRDKA TE STROKE

SCHNEIDER & VEROVŠEK
trgovina z železnino in poljedelskimi stroji
v LJUBLJANI, Dunajska cesta št. 16.

Prvovrstne **GRAMOFONE** in **GRAMOFONSKE PLOŠČE**

v veliki izbiri Vam nudi samo specijalna trgovina

A. RASBERGER, Ljubljana, Tavčarjeva 5.

Najnovejši modeli. □ Solidne cene. □ Garancija.
Popravila ceno in strokovno. □□ Posamezni deli.
Plačljivo tudi v obrokih.

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24